

॥३७॥३८॥३९॥४०॥४१॥ इतिशांतिप०रा०नै०भा०अशीतितमोऽध्यायः ॥ ८० ॥ ॥३८॥
मय्यभिन्नतायातिअनःसर्वेषांभावाश्चिन्कथंविभाव्यतेवशीक्रियतेइतिप्रश्नः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥
एवमिति अयासकेशीकर्तुमशक्ये द्वयोरन्योन्यस्पर्धमानयोरेकस्यादरेइतरस्यकोपोत्पत्तेरवश्यंमिन्न
अर्जितस्यार्धज्ञातिभ्योदेयंतद्दुरुक्तानिचक्षंतव्यानीत्येवंज्ञातिदास्यं ॥ ५ ॥ वा

नाज्ञातिरनुगृह्णातिनचाज्ञातिर्नमस्यति ॥ उभयंज्ञातिवर्गेषु दृश्यते साध्वसाधुच ॥ ३७ ॥ संमानयेत्पूजयेच्च वाचानित्यं च कर्मणा ॥ कुर्याच्च प्रियमेतेभ्यो नाप्रियं किंचिदाचरेत् ॥ ३८ ॥ विश्वस्तव विश्वस्तस्तेषु वर्तेत सर्वदा ॥ न हि दोषो गुणो वेति निरूप्यस्तेषु दृश्यते ॥ ३९ ॥ अस्यैवं वर्तमानस्य पुरुषस्याप्रमादिनः ॥ अमित्राः संप्रसीदंति तथा मित्रा भवंत्यपि ॥ ४० ॥ यएवं वर्तते नित्यं ज्ञाति संबंधि मंडले ॥ मित्रेष्वमित्रे मध्यस्थे चिरं यशसि तिष्ठति ॥ ४१ ॥ इति श्री महाभारते शांति पर्व राजधर्मानु ० अशीतितमोऽध्यायः ॥ ८० ॥ ॥ ४३ ॥ युधिष्ठिर उवाच एवमग्राह्यकेतस्मिन् ज्ञाति संबंधि मंडले ॥ मित्रेष्वमित्रेष्वपि च कथं भ्रातृवो विभाव्यते ॥ १ ॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंती ममिति हासं पुरातनं ॥ संवादं वासुदेवस्य सुदर्शनं रदस्य च ॥ २ ॥ वासुदेव उवाच ना सुहृत्परमं मंत्रं नारदाहंति वेदितुं ॥ अपंडितो वापि सुहृत्पंडितो वाप्यनात्मवान् ॥ ३ ॥ स ते सौहृदमास्थाय किंचिद्दृश्यामि नारद ॥ कृत्स्नं बुद्धिबलं प्रेक्ष्य संपृच्छे त्रिदिवंगम ॥ ४ ॥ दास्यमैश्वर्यं वादेन ज्ञातीनां न करोम्यहं ॥ अर्धभोक्तास्मि भोगानां वाग्दुरुक्ता निचक्षमे ॥ ५ ॥ अरणीमग्निकामो वामश्चातिहृदयं मम ॥ वाचादुरुक्तं देवर्षे तन्मे दहति नित्यदा ॥ ६ ॥ बलं संकर्षणे नित्यं सौकुमार्यं पुनर्गदे ॥ रूपेण मत्तः प्रद्युम्नः सोऽसहायोऽस्मि नारद ॥ ७ ॥ अन्ये हि सुमहाभागा बलवंतो दुरुत्सहाः ॥ नित्योत्थानेन संपन्नानारदांधं कवृण्यतः ॥ ८ ॥ यस्य नस्य नुर्वै सस्याद्यस्यस्युः कृत्स्नमेव तत् ॥ द्वाभ्यां निवारितो नित्यं वृणोम्येकतरं न च ॥ ९ ॥ स्यातां यस्यादुकाक्रूरौ किं नुदुःखतरं ततः ॥ यस्य चापि न तौ स्यातां किं नुदुःखतरं ततः ॥ १० ॥ सोऽहं कितवमाते वदयोरपि महामते ॥ एकस्य जयमाशंसे द्वितीयस्यापराजयं ॥ ११ ॥ ममैवं क्लिश्यमानस्य नारदो भयतः सदा ॥ वक्तुमर्हसि यच्छ्रेयो ज्ञातीनामात्मनस्तथा ॥ १२ ॥

शब्दद्वयार्थः वाचादुरुक्तं आहुकत्वेहात्कृष्णोमाद्वेष्टीति अकूरदुरुक्तं अकूरत्वेहात्कृष्णोमाद्वेष्टीत्याहुकदुरुक्तं ॥ ६ ॥ असहायः आहुकाङ्कुरयोः सात्वनेति शेषः ॥ ७ ॥ ८ ॥ तेयस्यपक्षेनस्युः सनस्यान् नश्येदेव यस्यपक्षेतेत्युस्तत्कुलं कृत्स्नमेव पुरुषार्थलभते ईदृशा अपिममसाहाय्यं न कुर्वतीति भावः द्वाभ्यां आहुकाङ्कुराभ्यां निवारितः निरस्तः स नृएकतरं न वणो मिदतरस्य कोपो मा भूदिति ॥ ९ ॥ द्वयोर्महिषयोरिव युध्यतो वारणे मध्यस्थस्य मम बहुः खंतथा द्वयोः सुहृदोऽस्मागेपीत्याह स्यातामिति ॥ १० ॥ द्वयोः कितवयोर्धृतकारिणो रेकामातेव ॥ ११ ॥ १२ ॥